

Výběr příkladů na derivace

A. Využití základních vzorců

Zderivujte následující funkce:

$$1. f(x) = \frac{x^2 \cdot \sqrt[3]{x}}{\sqrt{x}}$$

$$2. f(x) = \frac{x + \sqrt{x} + 1}{\sqrt{x}}$$

$$3. f(x) = \sqrt{x} \cdot x^2$$

$$4. f(x) = x^2 \cdot \ln x$$

$$5. f(x) = \frac{x^2 + 1}{x^2 - 1}$$

$$6. f(x) = \frac{1 + \sin x}{\cos x}$$

B. Derivace složené funkce

Zderivujte následující funkce:

$$1. f(x) = \sin^4 x$$

$$2. f(x) = e^{x^2 - 2x + 1}$$

$$3. f(x) = \ln^3(x^2 - 1)$$

$$4. f(x) = \operatorname{tg}^3 2x$$

$$5. f(x) = 5^{x^2 - 1} + 3$$

$$6. f(x) = x^2 \cdot \sqrt{1 + x^2}$$

$$7. f(x) = \frac{1}{(5 - 2x)^2}$$

$$8. f(x) = \ln \sqrt{\frac{1 - \sin x}{1 + \sin x}}$$

$$9. f(x) = \arccos \frac{1 - x}{\sqrt{2}}$$

$$10. f(x) = \operatorname{arctg} \frac{1 + x}{1 - x}$$

C. Úprava funkce před stanovením derivace

Zderivujte následující funkce:

$$1. f(x) = x^x$$

$$2. f(x) = x^{\ln x}$$

$$3. f(x) = x^{\sin x}$$

D. Tečna a normála funkce

1. Napište rovnici tečny a normály grafu dané funkce v bodě $T = [x_0, y_0]$.

a) $f(x) = \frac{3x - 1}{2x + 3}, T = [2, ?]$

b) $f(x) = \frac{2x^2 - 1}{x + 1}, T = \left[-\frac{1}{2}, ?\right]$

c) $f(x) = \frac{8}{x^2 + 4}, T = [2, ?]$

d) $f(x) = x \cdot \ln x, T = [e, ?]$

2. Napište rovnici tečny a normály

a) ke kružnici $x^2 + y^2 = 2$ v jejím bodě $[1, -1]$

b) k parabole $y^2 = x$ v jejím bodě $[4, -2]$

3. Napište rovnici tečny ke křivce $f(x) = x^2 - 4x + 3$, která svírá úhel $\varphi = 45^\circ$ s osou x .

4. Napište rovnici tečny ke křivce $f(x) = x^2 - 2x + 3$, je-li tečna rovnoběžná s přímkou $p: 3x - y + 5 = 0$.

Výsledky

A. Využití základních vzorců

1. $\left[\frac{11}{6} \cdot \sqrt[6]{x^5}\right]$, 2. $\left[\frac{(x-1) \cdot \sqrt{x}}{2x^2}\right]$, 3. $\left[\frac{5}{2} \cdot x^{\frac{3}{2}}\right]$, 4. $[x \cdot (2 \ln x + 1)]$, 5. $\left[-\frac{4x}{(x^2-1)^2}\right]$, 6. $\left[\frac{1}{1-\sin x}\right]$

B. Derivace složené funkce

1. $[4 \cdot \sin^3 x \cdot \cos x]$, 2. $[2(x-1) \cdot e^{x^2-2x+1}]$, 3. $\left[\frac{6x \cdot \ln^2(x^2-1)}{x^2-1}\right]$, 4. $\left[\frac{6 \sin^2 2x}{\cos^4 2x}\right]$,
5. $[2x \cdot 5^{x^2-1} \cdot \ln 5]$, 6. $\left[\frac{x(2+3x^2) \cdot \sqrt{1+x^2}}{x^2+1}\right]$, 7. $\left[\frac{4}{(5-2x)^3}\right]$, 8. $\left[-\frac{1}{\cos x}\right]$, 9. $\left[\frac{1}{\sqrt{1+2x-x^2}}\right]$,
10. $\left[\frac{1}{1+x^2}\right]$

C. Úprava funkce před stanovením derivace

1. $[x^x \cdot (\ln x + 1)]$, 2. $[2 \cdot \ln x \cdot x^{\ln x-1}]$, 3. $\left[x^{\sin x} \cdot \left(\cos x \cdot \ln x + \frac{\sin x}{x}\right)\right]$

D. Tečna a normála funkce

1a. $T = \left[2, \frac{5}{7}\right]$, tečna: $y = \frac{11}{49}x + \frac{13}{49}$, normála: $y = -\frac{49}{11}x + \frac{741}{77}$

1b. $T = \left[-\frac{1}{2}, -1\right]$, tečna: $y = -2x - 2$, normála: $y = \frac{1}{2}x - \frac{3}{4}$

1c. $T = [2, 1]$, tečna: $y = -\frac{1}{2}x + 2$, normála: $y = 2x - 1$

1d. $T = [e, e]$, tečna: $y = 2x - e$, normála: $y = -\frac{1}{2}x + \frac{3}{2}e$

2a. Tečna: $y = x - 2$, normála: $y = -x$

2b. Tečna: $y = -\frac{1}{4}x - 1$, normála: $y = 4x - 18$

3. $T = \left[\frac{3}{2}, -\frac{3}{4}\right]$, tečna: $y = x - \frac{9}{4}$

4. $T = \left[\frac{5}{2}, \frac{17}{4}\right]$, tečna: $y = 3x - \frac{13}{4}$